

ÅRSPLAN 2024 FOR RISØYHAMN BARNEHAGE

Risøyhamn barnehage 2023-2024 Fellesbilde

Risøyhamn barnehage
Skolebakken 16
8484 Risøyhamn
Tlf.: 76 14 77 20

E- post: Risoyhamn.barnehage@andoy.kommune.no

FORORD

Årsplan er først og fremst et arbeidsredskap for personalet, men skal også beskrive og dokumentere arbeidet vårt i hverdagen for foreldre, barnehagens eier og andre samarbeidspartnere.

Årsplanen er godkjent av samarbeidsutvalget i barnehagen.

«Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn, hvor omsorg og lek, læring og danning er sentrale deler. I tillegg er sosial og språklig kompetanse, og syv fagområder viktige deler av barnehagens læringsmiljø. (Rammeplanen s.7)»

Vår visjon er ”Trygge og selvstendige barn”. Våre satsingsområdet er Språkutvikling og Barns psykososiale barnehagemiljø. Hvordan vi konkret arbeider med satsningsområdene blir formidlet i månedsplanene for den enkelte avdeling gjennom året.

Vi håper dere foreldre tar dere tid til å lese årsplanen. Ha den gjerne liggende og kikk i den med jevne mellomrom. Den sier mye om hvordan vi tenker og arbeider. Kom gjerne med reaksjoner, tanker og ideer. Vi ønsker et godt og konstruktivt samarbeid med dere. Vi samarbeider tross alt om det viktigste av alt – deres barn – vår neste generasjon!

Kunnskapsdepartementet har fastsatt rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den siste rammeplanen gjelder fra 1. august 2017. Personalet i Risøyhamn barnehage arbeider kontinuerlig med å implementere denne i arbeidet sitt.

I Rammeplan for barnehagen (2017) er det beskrevet at barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse, kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling. Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede.

Link til Rammeplan for barnehagen:

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>

Innhold	Side
1. Velkommen	4
2. Vårt pedagogiske grunnsyn	5
3. Helsefremmende barnehage	6
4. Trafikksikker barnehage	8
5. Sikkerhet og beredskap	8
6. Sosial kompetanse	9
7. Omsorg og Danning i barnehagen	9
8. Lekemiljø	11
9. Læring i barnehagen	12
10. Mangfold og gjensidig respekt	12
11. Tradisjoner gir identitet og stolthet	13
12. Barns rett til medvirkning	15
13. Fagområdene og Progresjon	16
14. De yngste barna i barnehagen	22
15. Satsingsområder 2024	23
16. Likestilling	27
17. Digital praksis	27
18. Overganger	28
19. Familiesamarbeid	29
20. Dokumentasjon	30
21. Oversikt over de Ansatte og Barna	31
22. Samarbeidsutvalget 2023/ 2024	32
23. Planleggingsdager 2024	32
24. Tradisjoner og andre tilstelninger	33

1. VELKOMMEN TIL RISØYHAMN BARNEHAGE

Vi er stolte av barnehagen vår!

Barnehagen består av 3 avdelinger, som fysisk er delt i 2 avdelinger, Rylliken og Hestehoven. Det er faste voksne som er tilstede på hver avdeling og vi prøver å ikke endre/ bytte mer enn nødvendig igjennom barnehageåret. Dette for å skape trygghet og forutsigbarhet for barna. Hestehoven holder til i øvreetasjen og er for barna fra 1 til 3 år. Rylliken holder til i nedreetasjen og er for barna fra 3 til 6 år.

Vi voksne er en engasjert gjeng med medarbeidere som trives i jobben vår! Vi er opptatt av å gi «barna våre» trygghet og lære dem selvstendighet gjennom gode barndomsminner. Det betyr at vi tilbyr alle barn et rikt, variert, stimulerende og utfordrende leke- og læringsmiljø, uansett alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial og kulturell bakgrunn.

Denne årsplanen er felles for hele barnehagen, men hver avdeling har sin egen uke/månedspan som de jobber ut fra.

2. VÅRT PEDAGOGISKE GRUNNSYN

”Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.”

Barnehageloven §1 Formål

Barnehagens visjon «Trygge og selvstendige barn» ligger til grunn for alt arbeid i barnehagen.

Vi i barnehagen jobber aktivt for at alle barna skal føle seg velkommen og trygge til enhver tid. Alle barna er like verdifulle. Vi vil bidra til å gi barna et godt selvbilde og de skal vite at de er viktige for barnehagen og gruppa. For å oppnå dette, vil vi gi dem utfordringer som gir mestringsfølelse, samt mye oppmuntring og ros i alle hverdags situasjoner. Den voksnes rolle i samvær med barna er svært viktig. Vi vil vise barna respekt. Barna lærer som kjent mest av det de ser og mindre av det de hører.

Barndommen er verdifull i seg selv. Vi i barnehagen skal være med på å gi barna en god barndom. Dette krever et ansvarsbevisst personale som er nærværende og engasjerte i barnas trivsel og utvikling.

Vi vil gi barna oppgaver og utfordringer som er tilpasset det enkelte barnets utviklingsnivå, og vi vil hele tiden ta individuelle hensyn.

Vi jobber for å nå våre mål uten for mange formulerte regler. I stedet legger vi vekt på å vise og snakke om følelser og om ønsket atferd. Vi ønsker å lære barna at det er viktig å lytte til andre og å respektere andres ønsker og behov.

Vi snakker mye om hvordan vi bør være mot hverandre og at alle er like verdifulle. Vi bruker konkrete situasjoner og rollespill i samtaler med barna. På den måten fremmer vi ønsket atferd.

3. HELSEFREMMEDE BARNEHAGE:

Andøy kommune har, sammen med mange andre kommuner i Norland, skrevet under på samarbeidsavtale om folkehelsearbeid. Felles for alle er satsing på helsefremmende barnehager.

I samarbeid med Statsforvalteren i Nordland, friluftsrådene og tre andre fylkeskommuner er det utarbeidet et kriteriesett.

Grunnlaget for kriteriesettet bygger på FNs barnekonvensjon, barnehageloven, folkehelseloven og gjeldende forskrifter for barnehager. Barnehagen er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Formål med dette arbeidet:

<https://www.nfk.no/f/p1/i0b988aa5-2fd1-498b-b08b-2eeced8329e/barnehageplakaten-kriterier-a4.pdf>

Fysisk og psykisk helse i Risøyhamn barnehage:

God helse er viktig for barns utvikling og evne til mestring. I Risøyhamn barnehage er vi bevisste på å skape et inkluderende og godt psykososialt miljø som forebygger mobbing og krenkelser. Alle barna skal føle tilhørighet og vennskap. Vi personale skal ha fokus på å utvikle barnas sosiale ferdigheter som empati og prososiale handlinger. I dette arbeidet bruker vi blant annet «Handlingsplan for arbeid med barns psykososiale barnehagemiljø» og Æ E MÆ (se mer om disse under egne punkter i Årsplanen)

Barna skal i løpet av barnehagedagen oppleve fysiske utfordringer som utvikler dens mestringsglede og motoriske grenser/ferdigheter. Disse aktivitetene er delt opp i ulike bolker. Vi bruker nærområdene som fjæra og naturen i nærmiljøet, men viktigst er barnehagens eget uteområde. Vi vektlegger å ha et variert og utfordrende uteområde som gir barna mulighet til å teste grenser og mestre i det daglige. Vi skal legge til rette for veksling mellom aktivitet og hvile.

Fokus på god hygiene er godt innarbeidet, og vi ønsker at foreldrene hjelper oss med dette: **VI VIL AT BARNNA VASKER/ SPRITER HENDENE NÅR DE KOMMER TIL BARNEHAGEN. DETTE FOR Å BEGRENSE SPREDNING AV OMGANGSSYKE, INFLUENSA O.A DET ER FORELDRENES ANSVAR Å GJØRE DETTE**

Barna i Risøyhamn barnehage får være medvirkende og tas med i diskusjoner om tiltak og tilbud som angår dem. Vi ønsker å ha et godt samarbeid med foresatte og andre instanser for å kunne gi et helhetlig tilbud.

Mat i Risøyhamn barnehage:

«Uten mat og drikke duger helten ikke!»

Måltidene er nøye planlagt og sammensatt ut fra de 10 punktene i Helsedirektoratets anbefalinger og retningslinjer for mat og måltider i barnehagen.

Vi tenker nøye gjennom hva vi serverer av ulike typer pålegg.

Ca. en gang i uken lager vi varmmat sammen med barna. Det varierer hvilken dag vi lager varmmat, ut fra planer og personaltilgjengelighet. Det er også ulike dager som det lages varmmat på de ulike avdelingene. Varmmat vil ikke alltid være full middag/ lunsj.

Tilberedningen sammen med barna og barnas medvirkning er viktigst: Lære om hva ulik mat er laget av og hvordan den blir laget. Glede ved å skape ulike retter og stolthet ved å ha vært med på å lage mat som andre liker og setter pris på.

Vi serverer frukt og/ eller grønt hver dag, til stort sett alle måltider.

Vi datomerker all mat når vi åpner den og er nøye med å sjekke kvaliteten på det vi serverer. Maten skal se innbydende ut og pålegget skal være uten smuler/matrester og se «friskt» ut. Gode måltider i et trivelig miljø gir barna en følelse av trygghet og samhold.

Rammene rundt måltidene har betydning for hvordan måltidene oppleves av barn og voksne, og kan også påvirke hvor mye mat barnet får i seg. For småspiste barn nytter det kun å være gode rollemodeller, ha god tid, god stemning, lune samtaler, humor og glede, og vips så var skiva borte. Alle spiser vi bedre i godt lag!

Det er viktig at vi voksne sitter sammen med barna og spiser og nyter maten sammen med dem. Holdninger og kunnskaper om mat læres ikke bare gjennom hva vi sier, men mer gjennom hva vi gjør. Gode måltider er også en god læringsarena for barna. Når vi sitter og spiser stimulerer vi mange av barnas utviklingsområder. Barna får for eksempel trening i å holde fokus, sitte i ro, uttrykke ønsker og behov, ta valg, navngi pålegget de ønsker å få tilsendt, vente på tur, hjelpe med å sende til hverandre, vise tålmodighet og høflighet, bli kjent med egen sult – og metthetsfølelse, og etter hvert klare å smøre skiven sin helt selv.

For å bli gode og mette er det ikke antall påleggssorter som tilbys som er avgjørende, men at vi har et variert og allsidig utvalg. Barna må få god tid til å eksperimentere med ulike smaker, lukter og konsistenser. Barna kan velge to sorter pålegg om gangen, om de ønsker, og hvilke pålegg de ønsker å kombinere er helt opp til dem selv; prim og salami, makrell i tomat med brunost, eller leverpostei med fiskepudding. Smaksløkene får mange kulinariske opplevelser, og hva som er godt er individuelt.

Det er vi voksne som har ansvar for å presentere maten på en delikat og appetittvekkende måte og å oppfordre til å utfordre seg selv, også i matvalget.

4. TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE:

Andøy kommune er godkjent som trafikk sikker kommune og de har utarbeidet en trafikk sikkerhetsplan som er felles for alle barnehagene. Planen sier noe om hvordan vi skal jobbe med trafikk sikkerhetsarbeidet som en del av det helhetlige pedagogiske arbeidet i hverdagen.

Barna lærer om trafikk i lek både ute og inne, men vi ser at den aller viktigste læringen foregår ute i trafikken, på vei til og fra barnehagen, på tur til butikken osv. Ved at barna tas med fysisk ut i trafikken lærer de gjennom å bruke alle sanser; se, høre, gjøre, oppleve og erfare.

Den beste trafikk opplæringen skjer i nærmiljøet sammen med gode rollemodeller (foreldre/familie og personalet i barnehagen). Vi er derfor avhengig av et tett og nært samarbeid med barnas foresatte i dette viktige arbeidet. Trafikk sikkerhet vil bli tatt opp som et fast punkt på alle foreldre- og samarbeidsutvalg møter.

Tiltaksplanen, som tar for seg hvilket ansvar de foresatte, barna, personalet og kommunen har, finner du her:

<https://www.andoy.kommune.no/handlers/fh.ashx?FillId=22406>

5. SIKKERHET OG BEREDSKAP:

Vi tar sikkerhet på alvor og kommunen har ulike planer som vi følger i det daglige:

- Kommunen og barnehagene har laget en beredskapsplan som tar for seg de fleste områder der vi skal tenke sikkerhet, og laget rutiner og prosedyrer som vi skal følge.

<https://www.andoy.kommune.no/handlers/fh.ashx?FillId=24576>

- Når barna skal sove i barnehagen, har vi egne prosedyrer for hvordan vogn og vognutstyr skal være, av sikkerhetsmessige årsaker. Prosedyrene sier også noe om personalets ansvar under soving.

<https://www.andoy.kommune.no/handlers/fh.ashx?FillId=22407>

6. SOSIAL KOMPETANSE

”Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap”

Barnehageloven §2

Barnehagen er en viktig arena for sosial utvikling. Alle barn skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv. Målet er at vi, i samarbeid med hjemmet, skal bidra til å utvikle barnets sosiale kompetanse og relasjonskompetanse. Sosial kompetanse betyr å samhandle positivt med andre i ulike situasjoner, som f.eks. å ta hensyn til og vise omsorg for andre. Barns evne til å leve seg inn i andres situasjon og vise medfølelse er også en viktig sosial kompetanse. Dette kalles empati og det læres i samhandling med andre.

7. OMSORG OG DANNING I BARNEHAGEN

” Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling”.

Barnehagelovens formålsbestemmelse §1

” Barn har rett til omsorg og skal møtes med omsorg.”

Rammeplanen

Leken er barnas hovedvirksomhet, og vil naturligvis prege barnas hverdag. Samtidig som vi lar leken være i fokus i barnehagen, legger vi stor vekt på vår daglige omsorgsfunksjon og oppdragerrolle. Skal vi få et godt og utviklende leke- og læringsmiljø må trygghet og omsorg ligge til grunn. Flittig nesetørking, bleieskift, trøst og hjelp til påkledning, trenger ikke være god omsorg i seg selv. Derimot er det varmen, nærheten og tilliten som oppstår i dette samspillet, som blir det viktige. Det avgjørende er at vi voksne har en levende, engasjert og omsorgsfull væremåte overfor barna. Vi skal ta oss tid til å sanse, vente, lytte og eventuelt spørre. Vi skal være der barna er og vi skal vise at vi er der for dem.

Hvordan barn blir møtt av oss voksne, har stor betydning for hvordan barnet opplever seg selv. Vi må ha evne til innlevelse og kunne ta det enkelte barns perspektiv. Empati er alltid viktig i voksnes samspill med barn. Alle har behov for å bli sett, hørt og forstått, ut fra den de er. Slik utvikler et barn et godt selvbilde.

Omsorg:

Omsorg er noe barna daglig skal føle fra oss voksne i barnehagen, men også lære å gi. Her er vi voksne viktige modeller, både i forhold til den omsorgen vi gir til barna og den omsorgen vi viser overfor hverandre som voksne. Vi må være tydelige på hva vi forventer av barna; øve inn gode vaner og lære barna helt konkrete strategier for hvordan de skal være mot hverandre. En gylden regel er; det viktig å gi positiv respons på den atferden vi vil se mer av.

For å skape et godt leke-, lærings- og omsorgsmiljø tar vi bevisste valg, og sørger for en gjennomtenkt organisering av dags- og ukerytmen vår. Dette for å gi oss tid til å møte barna gjennom hele barnehagedagen.

Vi skal

- Vise barnet ærlighet, åpenhet, interesse og respekt
- Fremme og ivareta de gode relasjonene
- Være fysisk og mentalt til stede der barna er
- Gi hvert barn oppmerksomhet hver dag
- Bekrefte barnet uavhengig av prestasjoner
- Oppmuntre til og styrke barns omsorg for hverandre
- Legge til rette for at barnet skal få oppøve egen selvstendighet

Danning

” Gjennom gode dannelsesprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap” (Rammeplanen s. 21)

Danning handler om at barnet skaper seg selv i samspill med andre mennesker og med omgivelsene. Barna påvirker og blir påvirket av det miljøet de er i. Det handler om et gjensidig samspill. Ifølge rammeplanen er danning en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Danning er å representere et syn på barn hvor barnet blir sett på som likeverdig med den voksne og de andre barna. Barn har rett til å bli sett, hørt og verdsatt, men må samtidig forholde seg til andres rett til det samme. Dette er viktig også med tanke på forebygging av mobbing.

Anerkjennende voksne, som gir barn mulighet for medvirkning og deltakelse, er en forutsetning for danning.

Danning er også en forutsetning for meningsdanning, kritisk tenkning og demokrati. Danning er mer enn utvikling, omsorg, oppdragelse og sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette.

Sagt om dannelse:

- **Dannelse er ikke det vi har lært, men hva vi har igjen etter at vi har glemt hva vi har lært.**
- **Dannelse er høflighet som kommer fra hjertet.**

8. LEKEMILJØ

Et godt lekemiljø er et glimrende læringsmiljø!

“ Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter”. **Barnehageloven §2**

Alle barn i barnehagen, så vel 1-åringer som 6-åringer, har rett til å leke og lære. Vår oppgave blir å holde fast ved, eller lokke fram barnas iboende undring og nysgjerrighet, samt gi støtte og utfordringer der det trengs. Dette må vi gi tid og rom til.

Et godt leke- og læringsmiljø er ikke ensbetydende med et rom fylt med leker. Derimot er det viktig at barnehagen har leker og materiell som har ulike funksjoner og som støtter opp om leken. For eksempel kan en trekloss være alt fra en melkekartong i butikkleken, et kakestykke i selskapet, til en mobiltelefon for å ringe mamma eller pappa.

Når barn leker utvikler de alle sider ved seg selv. Vi jobber for at barna skal få venner og lære seg hva vennskap er og hva det innebærer. Videre skal de lære å ta hensyn, dele, inkludere, hjelpe og trøste hverandre og det å hevde seg selv. Leken er full av utfordringer og konflikter, og barna må hele tiden finne løsninger, komme med ideer, våge seg ut i ukjent lek; med andre ord bruke sin kreativitet, fantasi, empati, forståelse for andre og forstå at andres tanker er ulike ens egne.

Fart og fantasi kjennetegner barnas lek. Ja, ofte kan den til og med være støyende, uorganisert, og virke nærmest kaotisk. Med vår viten om at denne typen lek er et viktig ledd i barnas utvikling møter vi den med aksept, stimulans og oppmuntring. Den mer stille leken, som rollelek eller lek som er mindre fysisk, skal også ha sin plass i barnehagen. De ulike leketyperne gir ulik læring og det er derfor viktig at barn får erfaring med alle. Vår oppgave blir å oppmuntre barna til å delta i alle typer lek.

I rolleleken bearbeider barna ulike inntrykk fra virkeligheten. Da blir det viktig at vi har mye å by på. Det være seg sang, eventyr og fortellinger, få delta i hverdagslige gjøremål eller få mange ulike inntrykk fra en tur i nærmiljøet. Alle disse inntrykkene gir barna godt grunnlag for rollelek. Det gir også den voksne mulighet til samtaler med barna og læring av nye begreper. Her er det viktig at vi voksne bruker språket aktivt, nyansert og gjerne med snert av humor. Vi lager, rimer, tuller og tøyser med ord og uttrykk!

Leken gir også matematiske erfaringer. Når barna beregner en tallerken til hver i «selskapsleken» – er dette faktisk begynnende matematisk forståelse. Dette har barna kanskje nettopp lært ved å få være med på borddekkingen. Også under måltidene skal vi voksne være bevisste på å benytte matematikk; når vi deler en hel skive og får to halve – gir dette erfaringer med brøkgregning. På samme måte vil for eksempel lek med ting som flyter og synker i vann, kunne gi erfaringer med fysiske lover om vi voksne er bevisste og stiller de riktige spørsmålene.

9. LÆRING I BARNEHAGEN

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehageloven §2

For å få til et stimulerende leke- og læringsmiljø, er det viktig at vi organiserer dagen til å inneholde både aktiv og rolig lek, inne og ute. Vi er opptatt av det fysiske miljøet, og at omgivelsene i seg selv virker pirrende til lek og utforskning. Barna er ikke så opptatt av at ting skal være fint og flott hele tiden. Det er for dem viktigere med mulighet til utfoldelse og kunne bruke fantasien.

Vi ønsker at det fysiske miljøet vårt skal bære preg av våre faste tradisjoner, ulike tema og det barna selv er opptatt av. Vi henger opp bilder, tegninger/malerier, sanger, rim og regler på veggene – altså små spor som stimulerer til lek og språklig aktivitet. Slike små spor vil vi også at barna skal finne ute. Her gjelder det at vi voksne er med og navngir og undrer oss sammen med barna.

Vi skal

- Ta barnas nysgjerrighet på alvor og støtte dem i deres vitebegjær
- Gi tid til å lytte og samtale
- Gi barna utfordringer gjennom opplevelser, kunnskaper og materialer som fremmer læring
- Gi barna muligheter til å bearbeide det de har lært/erfart
- La barna oppleve glede og mestring ved læring
- Gi rammer for ulike læringsarenaer via ulike gruppestørrelser

10. MANGFOLD OG GJENSIDIG RESPEKT

Mangfold er ei «gruppe» sammensatt av likheter og ulikheter. Mennesker med forskjellig språklig, kulturell og religiøs bakgrunn, ulike ferdigheter og ulike forutsetninger, ulike følelser og ulike tanker, danner grunnlaget for mangfold. Mangfold skal baseres på likestilling og likeverd og dette skal gjenspeiles i barnehagen. Vi i Risøyhamn barnehage er opptatt av å synliggjøre mangfoldet vårt, og videre etablere et inkluderende fellesskap. På denne måten bidrar vi som barnehage til at barna får kunnskap og erfaringer som gjør at de mestrer kompleksiteten det innebærer å leve i lag med ulike sammensetninger av mennesker.

11. TRADISJONER GIR IDENTITET OG STOLTHET!

Vi knytter vår pedagogiske virksomhet rundt en års rytme som tar utgangspunkt i årstidene med vær og vind, høytider og merkedager. Vi arbeider ut ifra barnas ønsker og interesser. Ved å legge en del av aktivitetene til faste ukedager, møter vi rammeplanens krav om å innlemme de ulike fagområdene i hverdagslivet vårt i barnehagen.

BURSDAGSFEIRING: Vi feirer barnas bursdag ved å henge opp flagg for «jubilanten». Målet med feiringen er at bursdagsbarnet skal føle seg spesiell og verdsatt. Bursdagsbarnet er med å pynte kronen sin og får bestemme en ting vi skal gjøre den dagen (diskotek, se film, male eller noe helt annet som den har lyst til). Vi har bursdagsstol, bursdagskappe og bordflagg.

MND.	TEMA	MÅL	INNHold	FASTE TRADISJONER
JANUAR/ FEBRUAR	VINTER SAMEFOLKETS DAG	<ul style="list-style-type: none"> • Feire at sola er tilbake • Se på hvordan naturen ser ut om vinteren • Lære om samene; Norges urbefolkning. Som folkeslag og deres levesett 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi feirer sola både gjennom kunnskap om den, mat, kunst og kreativitet • Gå på turer i nærmiljøet for å se hvordan det er der om vinteren • Gjennomføre ulike eksperimenter • Hvem er det samiske folket, hvor bor de og hvordan lever de 	<ul style="list-style-type: none"> • Solfest med solboller • Samefolkets dag: <ul style="list-style-type: none"> - Samisk mat (Bidos/ klappekake/ reinskavgryte) - Samisk musikk - Samiske fortellinger og eventyr - Samiske klær
MARS/APRIL	VINTER PÅSKE VÅR	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre påske-tradisjoner • Se hva som skjer i naturen når det går mot vår • Nytt liv 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi pynter til påske og lager påskepynt • Vi markerer- og lærer om påskehøytiden • Turer i nærområdet for å lete etter vårtegn • Plante frø 	<ul style="list-style-type: none"> • Karneval • Vinteraktivitetsdag • Påskelunsj • Foreldremøte • Foreldresamtaler • Tur i geit fjøs
MAI/ JUNI/ JULI	VÅR SOMMER	<ul style="list-style-type: none"> • Være mest mulig ute i barnehagen og i nærmiljøet • Hva skjer i naturen 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi lærer om og markerer 17. mai • Vi lytter til- og øver på 17.mai-sanger • Vi planter og sår, for å kunne høste av når høsten kommer. • Turer i nærmiljøet 	<ul style="list-style-type: none"> • Russefeiring for skolestarterne • Fjøsbesøk og ser på lammene • Tur/ aktiviteter for skolestarterne • Hurtigrutetur for barna på Rylliken • Avslutningsfest/ Grillfest for foreldre og søsken

AUGUST/ SEPTEMBER	TILVENNING VENNSKAP HØST BRANNVERN	Bli kjent med og trygg på: <ul style="list-style-type: none"> • oss voksne • hverandre • barnehagen • Høste fra naturen, og det vi sådde i vår. • Lære om brann-sikkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom; fellesaktiviteter, knytte vennskap, turer i nærmiljøet, oppdage og oppleve høsten. • Opplegg med Brannbamsen Bjørnis 	<ul style="list-style-type: none"> • Foreldremøte
OKTOBER/ NOVEMBER	HØST VINTER TRAFIKK- OPPLÆRING FN-DAGEN/ FORUT	<ul style="list-style-type: none"> • Fortelle barna hva som skjer i naturen og med dyra når det blir høst/vinter • Lære barna enkle trafikk-kunnskaper og trafiksikkerhet • La barna bli kjent med barns oppvekst i andre land 	<ul style="list-style-type: none"> • Gå turer og se hva som har skjedd med plantene rundt oss. Snakke om dyra/vise bilder • Følge opplegget til Trygg Trafikk, om beltedyret Tarkus • Div opplegg/ filmer om barn fra andre land • 	<ul style="list-style-type: none"> • FORUTkafe for foreldrene • Pysjfest • Foreldresamtaler
DESEMBER	ADVENTSTID	<ul style="list-style-type: none"> • Få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner • Få kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppa 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi vektlegger ro i ei travel tid • Adventsstund hver dag • Vi lager julegaver, julepynt og pepperkaker • Vi synger julesanger • Vi åpner julekalender 	<ul style="list-style-type: none"> • Luciafeiring m/foreldrekafe • Nissefest for barna. Kanskje kommer nissen • Julebord for barna

“Dette er min barnehage – og jeg er stolt av den...!”

Barna opplever rytmen ved at høytidene blir markert hvert år. For barna betyr det at det er en progresjon knyttet til de ulike tradisjonene. For eksempel «Når jeg blir 5 år, er det endelig min tur til å være med på skoleklubb». Dette mener vi er med på å utvikle og skape forventninger basert på det enkelte barns modenhet. Det å få vente på noe og glede seg er en viktig erfaring.

Samtidig som det er viktig med tradisjoner og rytmer, er vi opptatt av å møte barna i deres interesser, undringer og nysgjerrighet. Dette kommer gjerne til uttrykk via små og store prosjekter i løpet av året. Noen voksenstyrte og andre med utgangspunkt i barnas iver og interesse her og nå.

Det er viktig å formidle både barnehagens egen kultur og den allmenne norske kulturarven. Dette kan ikke bare videreføres muntlig til barna, den må oppleves. Vi mener tradisjoner er viktig for barn, foreldre og personalet.

Både barn og foreldre synes å sette pris på og ser frem til våre faste tradisjoner som høytider, merkedager, ulike foreldrearrangementer og fellesprosjekter. Dette oppleves veldig positivt for oss, og gir forhåpentligvis alle som er involvert i barnehagen en fellesskapsfølelse.

12. BARNS RETT TIL MEDVIRKNING!

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barnehageloven §3 Barns rett til medvirkning

Barn har rett til medvirkning. I Risøyhamn barnehage gir vi barna muligheter til å påvirke sin egen hverdag og barnehagens fellesliv, ved at de er med på å forme dagen sin – hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. De er med på å velge hvilket tema vi skal ha i barnehagen. De er også med på å velge aktiviteter, og hva vi/de skal gjøre både inne og ute, og hvor vi skal gå på tur. De får erfaringer i selvhevdelse, men også erfaringer med å være en del av et felleskap. Dermed erfarer de at deres ønsker må avvike til fordel for andres ønsker, men at de fremdeles skal ha følelse av å bli hørt og lyttet til. De skal oppleve å ha innflytelse. Det betyr ikke at barna skal bestemme barnehagens pedagogiske innhold, men vi vil ta vare på barnas nysgjerrighet, kreativitet og initiativ. Barna skal få mulighet til å våge å gjennomføre og følge sine interesser, samtidig som de må lære å ta hensyn til andres interesser og behov. Barn skal utvikle seg til selvstendige mennesker som respekterer og tar hensyn til hverandre.

Barns rett til medvirkning krever voksne som har tid, kunnskap og vilje til å lytte, samtale og handle. Dette må vi gi rom for. I en barnegruppe vil vi møte barn med ulik atferd; noen brøler som løver og andre er stille som mus. Vi må hjelpe løvene til å ta hensyn, og vi må oppmuntre musene til å hevde seg. Alle skal lære å samarbeide! Dette krever et trygt og voksent lederskap.

Å ha barneperspektivet fordrer at vi har kunnskap om barn og er åpne for barns innspill; bekrefter barnet, har evne til innlevelse, er tolerante og lar oss påvirke.

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

13. FAGOMRÅDENE OG PROGRESJON

Alle barnehager er forpliktet til å planlegge sitt arbeid ut fra rammeplanens 7 fagområder for barnehager.

Fagområder og Progresjonsplaner

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter (Lov om barnehager). Rammeplanen sier at målene er prosessmål, og retter seg mot barns opplevelser, lek og læring. I barnehagen jobbes det tverrfaglig. På tur, under måltidet, i løpet av en samlingsstund, i inne-/ uteleken er vi innom flere av fagområdene samtidig. Barnehagene skal i årsplanen tydeliggjøre progresjon. Progresjonsplanene gir et bilde av hva barna skal øve på/ få erfaring med på de ulike alderstrinn, og når vi introduserer de ulike elementene. Krav og omfang vil øke i forhold til barns modning og alder. Rolleleken gir barn erfaringer på mange felt og er viktig i barns tilegnelse av holdninger, kunnskaper og ferdigheter.

Religion, etikk og filosofi

Dette temaet handler om barns identitetsutvikling, kulturell forståelse og visdom om livet. (Ordet filosofi betyr visdom). Barna lærer også om kristne høytider og får innsyn i hvordan andre kan ha det. Det legges stor vekt på barns undring og voksnes evne til å ta barn på alvor. Alle barn har rett til å møtes med respekt for sine tanker og følelser!

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Hilse Vinke Ikke bite og slå Juletradisjoner Påsketradisjoner Undre seg Lytte Uttrykke seg	Takke Juletradisjoner Påsketradisjoner Konfliktløsning Undre seg over eksistensielle spørsmål Fortelle Fortellinger	De kristne tradisjonene og tradisjoner til andre religioner i barnehagen. Undre over likheter og ulikheter Filosofere sammen med barna om eksistensielle spørsmål. Omtanke for andre Spørre om hjelp Turtaking	Utvikle evne til å selv løse konflikter Skjønne hvorfor vi feirer jul/påske Omtanke for andre Tolerere ulikheter	Utvikle evne til selv å løse konflikter Respekt for voksne og andre barn Tolerere og sette pris på ulikheter hos andre Omtanke for andre Filosofere over eksistensielle spørsmål

Nærmiljø og samfunn

Barna skal få forståelse og oppleve læring om å være en liten del av et lokalsamfunn. De skal få oppleve å bli hørt og sett. Alle har rett til å være seg selv, og dette skal barnehagen gi rom for. Barna skal også lære om likeverd og likestilling.

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Fellesskapsfølelse Bli kjent på hele huset og uteområdet Turer i nærmeste nærmiljø	Gruppetilhørighet – se hvem som ikke er her Hente ting på oppfordring Kjøretøy Trafikktrening på tur Samenes kultur Forskjell/likheter gutter/jenter FN-dagen/ FORUT	Hvor bor barna Tørre å si noe i samlinger Turer i nærmiljøet Kulturopplevelser Hva er gutteting/ jenteting og hvem bestemmer hva man får lov til å like?	Hva har vi i nærmiljøet? Likestilling Forståelse og toleranse for ulikheter av alle slag	Ta valg og se konsekvensen av valgene sine. Hvilke jobber finnes i nærmiljøet vårt? FN's barne- konvensjonen

Kunst, kultur, musikk, dans og drama.

Det aller viktigste her er at barna får oppleve både å uttrykke seg, og få inntrykk. Vi drar kunstfagene ned til noe konkret i barnehagen, og lar barna få boltre seg og utvikle kreativitet

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Fingermaling Leke i sandkasse Sanger, rim og regler Musikk, rytme og dans Enkle rytme- instrumenter Lære enkle bevegelses- sanger Tegne Male Bruke sansene	Gi impulser til begynnende rollelek Utkledningslek Jule- og påskepynt Tradisjoner/ årstider Eventyr og fortelling – bruke konkreter Primærfarger: rød, blå, gul Hånddukker Dramatisere eventyr Aktiv bruk av bøker og bilder Enkel bygge/ konstruksjonslek	Dramatisere eventyr med enkle replikker Klippe og lime Ulike materialer og formingsteknikker Rytmeinstrumenter Dans/ bevegelse til musikk Lytte til musikk Dukketheater Sangleker Fargelære; sekundærfarger Lytte til ulike musikkgenre Lære sanger og føle glede ved å synge med	Bygge/ konstruksjons- lek - avansert Fantasere ut fra kunstplakater Lytte til ulike musikkgenre Øve på innlært dans, som f.eks «BliMed»	Opplevelser av andres kunst Dramatisere og fremføre for andre Lytte til ulike musikk-genre Lære seg regler, sanger og sangleker Musikk, dans og bevegelse

Språk, tekst og kommunikasjon

Satsingsområdet «Språkstimulering» har sin hovedvekt under dette fagområdet.

Barna er i en veldig viktig utviklingsperiode i barnehagen. Dette gjelder ikke minst den språklige utviklingen. Alle skal få muligheten til å utvikle seg i sitt egen tempo, samtidig som de voksne har et ansvar for å fremme alle barnas språkutvikling med stimuli på flere felt.

Det er alders -og modningsavhengig når barna er mottakelige for direkte stimuli av språket sitt. Vi vil gjennomfører SPRÅKSPRELL eller andre språk- og matematikkleker en gang pr. uke, med 4 – 5 åringene. De minste får indirekte stimuli gjennom samtale, sang, dikt, boklesing, spill og samlingsstund.

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Bilder av daglige, kjente ting Enkle sanger, bevegelses-sanger Tunge og leppeøvelser (spille på slurva for eksempel.) Kunne peke ut dagligdagse gjenstander Høytlesning: Pekebøker Sanger og sanglerker	Bilder av daglige, kjente og ukjente ting Bruke preposisjoner (eks foran, bak, under, over) Høytlesning; pekebøker, enkle billedbøker og eventyr/ fortellinger m/konkreter Enkle sanger, bevegelses-sanger og sanglerker	Øve på; fornavn og etternavn, hvor de bor, adresse, osv Rim, regler Sanger/sanglerker Lekeskrive Høytlesning: Billedbøker Eventyr/fortellinger m/bilder og konkreter Variert språk; preposisjoner, adjektiver (eks stor, liten..)	Historiefortelling Kjenne igjen navnet sitt Begynne å lekeskrive navnet sitt Skriveretning Blyantgrep Motta en beskjed Høytlesning: Billedbøker, faktabøker Variert språk; preposisjoner, adjektiver Sanger og sanglerker Gjenfortelle Forstå/reflektere over ord/tekst	Historiefortelling Gjenkjenne bokstaver og ordbilder Skrive navnet sitt Skrive flere bokstaver/lekeskrive – lese -skriveretning - bli kjent med førstelyder og finne bokstaver i det talte ord - kunne lytte - blyantgrep Preposisjoner, adjektiver Vitser og gåter Forstå sammenheng mellom språk og tekst Rim, regler og sanger Motta beskjeder og utføre dem Tørre å ta ordet – i små og store forsamlinger Øve på når de har bursdag Billedbøker, faktabøker, bøker m/mest tekst, fortsettelsesbøker - gjenkalling Sanger og sanglerker

Natur, miljø og teknikk

Barna skal få muligheten til å tilnærme seg naturen rundt oss for å fremme forståelse for planter og dyr. De skal få utvikle kjærlighet til og respekt for naturen og de skal få kjennskap til nærmiljøet og kommunen vår. Under dette fagområdet kommer også helse og hygiene, og forståelse for hvordan mennesker og dyr er skapt. Fagområdet inneholder også grunnleggende - enkel matematisk forståelse og IKT (informasjons- og kommunikasjonsteknologi).

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Tur i nærmiljøet Smake på bær, frukt og grønnsaker i naturen Lek med vann, is og snø Lek med naturmaterialer	Tur – spise ute i grillhytta Høste bær, frukt og grønnsaker Plukke blomster Dyr og insekter Undre seg over naturfenomener Lek med vann, is og snø	Tur- spise ute i grillhytta og på tur Høste bær, frukt og grønnsaker Miljøbevissthet/holdninger Faktabøker for barn/ internett Undre seg over naturfenomener Lek med vann, is og snø – forske på sammenhenger	Tur- spise ute i grillhytta og på tur Våropprydding Høste bær, frukt og grønnsaker Matproduksjon – hvor kommer maten fra? Faktabøker for barn/ internett Undre seg over naturfenomener Lek med vann, is og snø – fysiske eksperimenter IKT: se på bilder, finne fakta på internett.	Tur – spise ute i grillhytta og på tur Lage mat ute Høste bær, frukt og grønnsaker Undre seg over naturfenomener Se på/ være med og reparere ting Faktabøker for barn/ internett Lek med vann, is og snø. Forske, undre og fortelle om sammenhenger IKT: pedagogiske spill, ta bilder, lage fortellinger

I barnehagen vår har vi en økologisk kjøkkenhage hvor vi bruker kompostert matavfall som gjødsel. Vi bruker en komposteringsmetode som heter «bokashi».

Vi har ripsbusker, bringebærbusker, og til og med et lite epletre. Vi har jordbær, gressløk, sukkererter og poteter. I 2023 hadde vi også reddiker, rødbeter, purreløk, dill, persille, tomat og auberginer (de to siste har vi inne i vinduskarmene). I kjøkkenhagen har vi også blomster. Vi bruker også nærområdet til å plukke f.eks blåbær, krøkebær og tyttebær.

Barna er med på matkomposteringsprosessen, planting, lusing, stell og vanning. Dette er fin praktisk læring som gir innblikk i hvordan vi kan ta vare på naturen for å kunne høste av den. Vi har også fokus på nytteverdien av småkryp og insekter som vi er avhengig av for å få mat. De får se kretsløpet av næringsstoffer og hvordan matavfall kan bli til jord, og de kan se hvordan man kan dyrke ny mat i denne jorda.

Barna får praktiske erfaringer og lærer om naturens kretsløp og forståelse av hvor maten kommer fra. Gjennom å gi barna innsikt i hvordan en kan dyrke mat og bruke kompostjord som gjødsel, ønsker vi å bidra til bevissthet om **BÆREKRAFT**.

Kropp, bevegelse og helse

Dette handler om at barn er skapt til bevegelse, og at alle skal ha muligheten til å utvikle motorikken sin – både den fine (tegning med mer) og den grove (for eksempel klatring). Barnas erfaringer skal gjøre dem trygge og gi dem mestringfølelse. God helse kommer ikke uten læring om og bevisstgjøring av kroppens funksjoner, og barnehagen har et ansvar her.

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Krabbe, gå, klatre, gyng Gripe og slippe Kunne holde koppen selv Øve på å vaske hender m/voksenhjelp Spise selv og spise med skje Trene på å spise skorper Trene på å spise variert mat Oppfordres til å smake på nye ting Kroppsbevissthet; nese, munn, øre, hode, armer, bein, mage og rompe Huske Trille ball Bevege seg til musikk	Rulle, hoppe og løpe Trene på å gå i litt ulendt terreng Perle m/store perler Bruke puslespill m/knotter Sykle på trehjulssyssel Kroppsbevissthet Do-trening Sparke og kaste ball Bevege seg til musikk Trene på å spise skorper	Hinke og hoppe Balansere Stupe kråke Bruke små perler Blyantgrep Klippe Smøre brødkive Vaske hender selv Kle på seg selv m/litt hjelp Gå på do alene, men med tørkehjelp Hente seg vann når de er tørste Ake i akebakken på vinteren	Huske selv Begynne å spikke Slå inn spiker/sage litt Gå lengre i variert terreng Respekt for at alle er forskjellige Giftige planter; hva vi ikke kan spise Bevege seg til musikk Øve på nødnummer	Hoppe tau Hoppe paradiset Synge med bevegelser; sangleker Regelleker (eks "Haien kommer") Oppfordres til å smake på nye ting Øve på nødnummer Bevist bevegelse til musikk

Antall, rom og form

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Vi tilrettelegger ved å bruke mye konkrete slik at de får gode erfaringer med tall, telling, mønster, former, måling, vekt m.m. Vi hjelper dem til å se sammenhenger, undrer oss sammen og oppmuntrer dem til å bruke språket som redskap for logisk tenkning. Det aktive og lekende barnets erfaringer med matematikk står i sentrum.

Med førmatematiske begreper menes ord som foran, bak, under, over og lignende.

1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5-6 år
Telle til 3 Voksne peketeller Sanger, rim og regler med tall og telling Sortering (riktig leke på rett plass)	Telle til 5 Bruke eventyr og ellinger med tall og telling Bruke tallbegreper Bruke førmatematiske begreper Enkle puslespill Formene runding, trekant, firkant Hel og halv	Telle til 10 Bruke flere førmatematiske begreper Få erfaringer med vekt, antall, volum Formene sirkel, kvadrat og triangel Terning og spill Hel, halv, kvart	Telle til 20 Baklengstelling Rekkefølge Størrelser Sortere på en mer avansert måte Formene; hjerte, stjerne, rektangel Ordenstall (første, andre..) Mål og vekt	Telle til 100 Koble tallbegreper/ antall Spille kort og terningspill Få begynnende kjennskap til klokka Mønster og symmetri Former Måle

Alle temaene i fagområdene er gjennomgripende.

I barnehagen får barn mange opplevelser og lærer daglig noe nytt gjennom lek og aktiviteter. Det de lærer, opplever og skaper vil være forskjellig fra barn til barn. Alt etter modning, alder og barnas egne ønsker og interesser. Opplevelser, aktiviteter og utfordringer øker ofte i takt med alderen.

Hvor mange år et barn går i barnehage før skolestart kan variere, likevel er det naturlig å tenke at noen aktiviteter skal tilpasses og også forbeholdes de enkelte aldersgrupper. Alle behøver ikke være med på alt. Dermed kan barnehagen skape en naturlig progresjon i aktivitetene og bidra til utfordringer for barna, slik at de har noe å strekke seg etter.

14. DE YNGSTE BARNA I BARNEHAGEN:

De minste barna har andre behov og søker andre utfordringer enn de største barna. De vil også få med seg at vi jobber med ulike tema til ulike tider, men det blir hendelsene i seg selv (juleaktiviteter, solfest, FORUTkafeen, osv) som blir deres hovedopplevelse av disse. De små skal også lære i forhold til Rammeplanens syv fagområder, men tilegnet deres nivå, interesser og behov.

Vi vil legge opp til at deres hverdag skal bestå av å utforske (inne, ute, leker, rom, formingsmateriale, osv) og mestre.

Vi vil også legge opp til språktrening i alle situasjoner gjennom dagen. Vi vil øve på å forstå, bli forstått og lytte til hverandre. Det sies at de små barna skal «bades i språk» for å utvikle ordforrådet og forståelsen av språket; des flere måter og vinklinger ord oppleves i, des bedre forståelse får barnet av den betydningen vi legger i ordet.

Jevnaldrende småbarn har noe grunnleggende å gi hverandre som eldre barn og voksne ikke kan bidra med på samme måte. Vi vil forsøke å forstå den typiske småbarns leken for å virke i takt med de minste barna i barnehagehverdagen.

Å utvikle god kontroll over egen kropp fører til en følelse av mestring som styrker barnas selvfølelse og de opplever glede med å være i fysisk aktivitet. Den mest foretrukne leken blant små barn er forskjellige former for grov motorisk lek.

Forfatter Gunvor Løkken beskriver *4 pedagogiske hovedroller i voksne sin samhandling med de yngste barna:*

- å se – ikke overse
- å forstå – ikke misforstå
- å vurdere – ikke undervurdere
- å være støttespiller – ikke ta over spillet.

Gjengitt fra: (Løkken 2000)

**Mauren
Liten?
Jeg?
Langt ifra.
Jeg er akkurat stor nok.
Fyller meg selv helt.
På langs og på tvers
Fra øverst til nederst.
Er DU større enn deg selv
kanskje?**

(Fra Inger Hagerup: Den sommeren, Aschehoug forlag)

15. SATSINGSOMRÅDER I 2024

Vi er forpliktet til å jobbe med alle fagområdene i Rammeplanen, men vil også i år ha ekstra fokus på:

1. Språkstimulering:

Hovedmål: Stimulere barna til god språkutvikling og begrepsforståelse – forstå og bli forstått.

Barn tilegner seg språket i samspill med sine omgivelser. Både den nonverbale (kroppsspråk) og verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Vi i Risøyhamn barnehage ønsker å gi barna en solid og god språkstimulering. Dette får vi bl.a. ved å:

- Lytte, observere og gi respons i samhandlinger med barna og forvente at barna også lytter, observerer og gir respons til hverandre og til de voksne
- Gi barna rike og varierte erfaringer som er relevante for å forstå begreper
- Bruke språket til å løse konflikter, og skape positive relasjoner i lek og annet samvær
- Oppleve kulturoverføring gjennom tekst, rim og regler (lese-/samlingsstund)
- Bevisst arbeid med språk-kategorier og begreper. Dette arbeider vi med gjennom hele året, men med mere fokus på enkeltkategorier i perioder.
- Gi rom for filosofiske samtaler med barna

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veileder om språkstimulering i barnehagen (Udir2013). Denne sier blant annet at alle barn i barnehagen skal få språkstimulering tilpasset sitt mestringsnivå, og målrettet språkstøtte ved behov. I Risøyhamn barnehage benytter vi tegn-til-tale og ASK (dialog ved hjelp av bilder) i vårt språkarbeid. Tegn-til-tale er å bruke tegn med hendene i kombinasjon med talen. Erfaringene er at talespråket bedres ved å bruke tegn og bilder som støtte. Barn kan lettere forstå og huske ord når de støttes av tegn og/eller bilder; lære ved å bruke flere sanser.

Språkleken BRAVO bruker vi gjennom hele året, med noen få unntak som advent og sommer. Les mer om denne under denne linken:

<https://www.bravoleken.no/dette-er-bravo-leken>

Barna får utviklet sin språklige bevissthet gjennom morsomme aktiviteter i samling eller i gruppe. Vi leker, lytter etter lyder, leker med rim og regler, lytter til og klapper stavelser i ord (stavelsesdeling) og lytter etter første lyd i ord (forlydsanalyse). Denne leken bygger opp nære relasjoner mellom barn og voksne, blant annet fordi den voksne har en positiv forventning om at barnet kan lære, som gjør at barnet føler seg tatt på alvor. Fraværet av prestasjonskrav gjør at barnet opplever mestring simpelthen gjennom å være med.

Målet er at alle barn skal kunne delta uavhengig av språklige ferdigheter, og underveis tilegne seg språk eller forbedre sine språklige ferdigheter. Høst og vår utfører vi en begrepstest på «skolestarterne». Dette for å kartlegge hva vi bør jobbe med, og deretter for å se om «øving» har gitt resultat. Denne testen tas også om høsten i 1.klassen (kommunale skoler)

Språkstimulering, gjennom språkløypeprosjektet:

Høsten 2023 gikk kommunen med i et prosjekt som heter «Språkløypeprosjektet». Denne består av kompetanseutviklingspakker for å styrke barnehagens daglige arbeid med barnas språklæring gjennom ulike leseaktiviteter, observasjoner og tiltak.

Språkløyper er en nasjonal strategi for språk, lesing og skriving igangsatt av Kunnskapsdepartementet. Selve strategien foregikk i perioden 2016 til og med 2019., men nettstedet og ressursene som ble laget til dette lever videre. Nettstedet vedlikeholdes, og brukes til publisering av nye ressurser i forbindelse med andre prosjekter.

Språkløypeprosjektet drives av Universitetet i Stavanger.

Kommunikasjon, språk og tekst:

I rammeplanen for barnehagen (2017) blir det beskrevet hvordan barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling.

Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk.

Gjennom arbeidet med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna:

- Lærer å uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter
- Lærer å bruke språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter
- Videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- Leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord
- Møter et mangfold av fortellinger, eventyr, sagn og uttrykksformer
- Opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale
- Utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver gjennom lese- og skriveaktiviteter

I «Æ E MÆ» er også språket sentralt, da barna må kunne sette ord på hendelser og ulike deler av kroppen sin og hendelser for å kunne fortelle om f.eks «vonde hemmeligheter»

Vår språkformidlings praksis

- Jeg tar ansvar for at de ungene jeg er sammen med får språklig og sosial stimulering hver dag.
- Jeg benevner og setter ord på alt jeg gjør sammen med ungene
- Jeg forbereder ungene på hva vi skal ved å bruke ord og begrep de kommer til å møte
- Jeg setter ord på alt vi ser og opplever på tur
- Jeg snakker med ungene om hva vi har sett og opplevd
- Jeg leser bøker og forteller historier
- Jeg bruker rim, regler og sanger for å stimulere språk
- Jeg legger til rette for å ha "dialogiske" samtaler med ungene, der jeg er på jakt etter barnets intensjoner, mer enn å snakke selv
- Jeg deltar aktivt i ungenes lek
- Jeg tar med smågrupper på tur for å stimulere til språk og sosial samhandling
- Jeg er bevisst på at jeg er viktig for at ungene rundt meg skal få et godt språk
- Jeg prioriterer samtaler med barn fremfor med andre voksne
- Jeg viser interesse for det barnet prøver å formidle
- Jeg er bevisst kroppsspråket mitt
- Jeg utvider barnets ordforråd – gir nye ord
- Jeg passer på at jeg snakker tydelig og bruker ord ut fra barnas utviklingsnivå og ståsted
- Jeg starter samtaler, holder de i gang og følger opp ungenes initiativ til samtale under måltidene
- Jeg gjør alt jeg kan for å snakke mye med de «stille» og de som ikke har så godt språk
- Jeg engasjerer ungene i arbeidsoppgaver (borddekking, rydding, matlaging, osv) og bruker språket bevist i situasjonene
- Jeg har oversikt over hva som skjer mellom ungene både ute og inne
- Jeg vet hvordan jeg skal gripe inn når jeg ser eller hører at ungene ikke er greie med hverandre

2. Barnas psykososiale barnehagemiljø:

1. januar 2021 ble det innført nye §§ i **Barnehageloven; §41** (Nulltoleranse og forebyggende arbeid), **§42** (Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø/ aktivitetsplikt), og **§43** (Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker barn).

Andøy kommune har innført en plan som bygger på de nye §§ og som skal følges av alle kommunale barnehager; «Handlingsplan for arbeidet med barns psykososiale barnehagemiljø». Denne har vi prøvd ut, endret litt på, og innarbeidet gjennom de siste årene. Dere finner den til enhver tid gjeldende planen på kommunens hjemmeside; <https://www.andoy.kommune.no/handlers/fh.ashx?FillId=24585>

Vi skal jobbe med vennskap og sikre at alle barn har minst en venn i barnehagen. «Hva er greit å si til hverandre og hvordan sier vi det»? Mangfold og gjensidig respekt (se pkt 11). Han – hun – hen (se under «likestilling» pkt 16). Vi skal forebygge mobbing ut fra definisjonen; **«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet.»**

Vi håper å gjøre disse holdningene til en del av barnas dannelse og håper på godt samarbeid med foreldrene for å lykkes i denne prosessen (se Danning s. 14)

HVA GJØR VI PERSONALET: Vi har rutiner som gjør at de voksne skal legge merke til om enkelte barn ikke har noen å leke med. Vi skal sikre at de voksne til enhver tid har oversikt over alle områder der barn oppholder seg, særlig uteområdet. Vi skal jobbe med temaer som tar for seg vennskap og å høre til, gjennom rollespill, samtaler, bøker, filmer, formingsaktiviteter, osv. Vi kartlegger jevnlig hvor god kontakt de voksne har med hvert enkelt barn. Målet er å sikre at alle barn har minst en voksen som de har god og tett kontakt med, som de kan komme til om det er noe, og som virkelig ser barnet. Vi oppnår også bevissthet om hvilke barn vi ikke har så mye kontakt med, og kan gjøre noe med det.

Æ E MÆ:

Som en del av arbeidet med barns psykososiale miljø, har vi i år startet å jobbe med **Æ E MÆ**, som er en helhetlig modell for forebygging av vold og seksuelle overgrep mot barn. Modellen strekker seg fra barnehage til videregående, og skal også brukes av helsestasjonene i Andøy. Pr. nå er det barnehagene som har startet arbeidet, men skolene og helsestasjonene vil komme etter.

Det er Sortland kommune som har utarbeidet modellen, og hele modellen ligger på nett, som du finner om du følger linken under:

<https://xn--em-0iac.no/barnehage/>

Her finner du også en progresjonsplan for hvordan vi jobber med ulike tema med de ulike aldersgruppene i barnehagen

16. LIKESTILLING

Hvordan arbeider barnehagen med likestilling?

Likestilling mellom kjønnene skal gjenspeiles i barnehagens pedagogikk. Barnehagen skal oppdra barn til å møte og skape et likestilt samfunn. Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i alle aktiviteter i barnehagen. Barnehagens materiell og utstyr må stimulere til allsidig lek. Her kreves det en reflektert holdning til kjønnsroller. Barnehagen skal legge til rette for at barn kan opparbeide mot og selvtillit til å være seg selv og velge fritt ut fra hvem de er, mer enn de forventninger som ligger i kjønnsrollene. I barnehagen lærer barna om hvem de er og ikke minst om hvem de kan bli. En reflektert holdning til kjønnsroller i personalet er derfor avgjørende.

Slik gjør vi det:

- Vi jobber med våre egne holdninger og er bevisste vår rolle som gode voksenmodeller for barnet
- Vi er bevisste hvordan vi uttrykker oss overfor barna
- Vi er bevisste på hva vi fokuserer på når vi omtaler jenter og gutter
- Vi vil at alle skal få samme muligheter, uavhengig av kjønn.
- Vi reflekterer sammen med barna; hvem bestemmer hva som er gutteting/jenteting, gutt/jente? Er det alltid sånn? Hva når det ikke er slik, er man bra nok for det? Hva om man føler at man ikke er verken gutt eller jente (hen)?
- Vi har tema «ulike familier» og reflekterer sammen med barna over ulikhetene som er i samfunnet, med store familier og små familier, noen barn som har to mammaer eller to pappaer, skilte foreldre og nye familier, osv.

17. DIGITAL PRAKSIS

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støttes opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn (ref. rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver) I Risøyhamn barnehage bruker vi digitale verktøy blant annet til å finne informasjon til ulike prosjekter gjennom året. Vi googler/søker, sammen med barna, når det er noe vi lurer på. Vi bruker ulike pedagogiske apper som gir læring og vi ser noen filmer og hører mye på musikk. Vi legger vekt på at barn, og personale, lærer å utøve digital dømmekraft som kan bidra til utvikling av en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Vi bruker mobilene eller nettbrett for å oversette, når ulike språk gjør at vi ikke helt forstår hverandre (forstå barna og kontakt med foresatte)

18. OVERGANGER

Oppstart i barnehagen

Før oppstart, har vi en «oppstarts samtale» med foreldrene. Her følger vi innholdet i en kommunal oppstarts perm for å få informasjon om barn og familie, og gi informasjon om barnehagen. Oppstarts permen finner man på kommunens hjemmeside på nett.

Vi legger stor vekt på at oppstarten i barnehagen skal bli så trygg og god som mulig. Barnet forlater en vant hjemme tilværelse og trenger trygge rammer for å starte et nytt og spennende liv i barnehagen. Dette stiller store krav til personalets omsorgsevne og forståelse. Noen barn trenger lenger tid enn andre, og det må aksepteres av alle parter.

Overgang mellom avdelingene

Vi lager en plan, rundt nyttår, med tanke på at overgangen mellom avdelingene skal bli best mulig. At vi venter til da med å gjøre klar planen, er for å se barnegruppene og enkeltbarnet an først. Det vil variere litt fra år til år hvordan vi gjør det, ut fra barnegruppa som skal starte på Rylliken og hvor stort behov enkeltbarnet har. Utgangspunktet er:

- Lek sammen med Ryllikbarna, både ute og inne
- Spise sammen med (noen av) barna på Rylliken
- Fellesaktivitet sammen med (noen av) barna på Rylliken
- Besøk på Rylliken når muligheten byr seg (være bevist at alle barna får mulighet)
- Osv

I løpet av sommeren, mens det er ferieavvikling, så fungerer vi som ei avdeling og får dermed en glidende overgang, for dem som skal bytte fra Hestehoven til Rylliken, før nytt barnehageår. Vi vil da bruke avdelingen/ lokalene til Rylliken, slik at barna som skal over til Rylliken får bli mer kjent.

Overgang barnehage – skole

Det skal legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen, og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehage og skole. Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for at dette skjer. Dersom det er behov for spesiell tilrettelegging for enkeltbarn, skjer dette i nært samarbeid med barnets hjem. I Andøy kommune har vi overordna rutiner for overgangen mellom barnehage og skole.

Kommunen er i år med på et prosjekt som heter «OVERGANGSSEKKEN» som handler om gode overganger i de ulike overgangene som gjelder barnehagen, men også overgangene som er innad i skolene.

19. FAMILIESAMARBEID ER VIKTIG!

Foreldre skal føle seg velkommen i barnehagen og de skal være trygge på å forlate barna sine her sammen med oss.

En viktig forutsetning for å skape en trygg og god oppvekst for barna, er at det er en sammenheng mellom hjemmet og barnehagen. Det er viktig å ha en gjensidig tillit/respekt mellom personal og foreldre slik at en kan ha en åpen dialog til beste for barnet. Personalet og foreldrene kjenner barnet fra ulike arenaer og det er viktig at vi har en god informasjonsflyt, slik at vi kan forstå og møte barnet på en best mulig måte.

Gjennom skriftlig og muntlig informasjon, felles arrangementer og daglig kontakt med barnehagen, ønsker vi at foreldrene skal føle seg som en viktig del av barnehagemiljøet. God og åpen dialog mellom personal og foreldre er det viktigste, både for at foreldrene skal få innblikk i og innflytelse på hverdagen til barna sine, og forståelse av hvorfor hverdagen noen ganger må være som den er.

I tillegg til den daglige kontakten, de årlige foreldremøtene og foreldresamtalene, som vi tar initiativ til, vil dere alltid være velkommen til å avtale tid til et møte eller en prat.

Som en naturlig følge av dette gjensidige samarbeidet forventer vi at foreldrene deltar aktivt i arbeidet vårt og gir tilbakemeldinger gjennom ros og ris. Det er gjennom tilbakemeldinger dere kan være med å utvikle oss til det beste for barna deres.

Foreldrenes medvirkning er nedfelt i barnehageloven. Foreldre skal ha mulighet til innflytelse gjennom Samarbeidsutvalg, foreldreråd, foreldremøter og foreldresamtaler. Oppdragelse er foreldrenes ansvar ifølge barnekonvensjonen og barneloven. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet.

Både foreldre og personale må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er personalets oppgave å forvalte. Barnehagen må forholde seg til foreldre enkeltvis, og samtidig hele gruppa. Foreldre skal være trygge på at barna deres får omsorg, blir sett og respektert og at de får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

Slik gjør vi det

- Vi tar kontakt ved henting og bringing, om vi har beskjeder eller ønsker å formidle noe. Vi er også tilgjengelig om foreldrene ønsker kontakt.
- Vi er lydhøre overfor foreldres innspill og tilbakemeldinger, så langt det lar seg gjøre
- Vi gjennomfører oppstartsamtaler med alle nye foreldre, der vi utveksler nyttig informasjon og blir kjent med familiens kulturbakgrunn og forventninger. Denne gjennomføres hovedsakelig før barnet starter i barnehagen.
- Vi gjennomfører foreldresamtaler basert på observasjoner systematisert i «Alle Med», men også andre observasjoner som vi og foreldrene har gjort.
- Vi publiserer månedsplan/ ukeplan for den enkelte avdeling
- Samarbeidsutvalget har en sentral rolle som bindeledd mellom foreldre og barnehage
- Samarbeidsutvalget består av valgte representanter fra foreldre, de ansatte og kommunen som eier.

- Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ mellom foreldrene og barnehagen.
- Barnehagens foreldreråd består av alle foreldre og kan innkalles dersom det er behov
- Felles arrangement for hele barnehagen med foreldre gjennom barnehage året: FORUT kafe, Lucia, sommeravslutning, og dugnad (enkelte år).
- Ut over det, så kan foreldrerådet eller Samarbeidsutvalget ta initiativ til arrangementer og hendelser, noe både barn og voksne i barnehagen vil sette pris på.

20. DOKUMENTASJON

Hvordan barnehagen dokumenterer og vurderer

«Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Viten om personalets arbeid og barns virksomhet i barnehagen er viktig som grunnlag for barnehagens utvikling. Dokumentasjon kan være et middel for å få fram ulike oppfatninger og åpne for en kritisk og reflekterende praksis» (Rammeplan s. 39).

Dokumentasjon synliggjør praksis, mens pedagogiske dokumentasjon utvikler den.

Pedagogisk dokumentasjon kan ses som en planleggings og evalueringsspiral som omfatter:

- Observasjon; å rette blikket mot noe man ønsker å finne ut av og lære mer om. En problemstilling, et spørsmål i hverdagen el.l.
- Dokumentasjon – å samle inn informasjon om problemstillingen/spørsmålet gjennom for eksempel samtaler, foto, tekst, tegninger o.l
- Tolkning og refleksjon – dele tanker med andre, hva forteller for eksempel bildet eller fortellingen oss? Prøve å finne nye måter å tenke på som kan utvikle vår egen praksis
- Ny dokumentasjon, nye prosjekter, ny praksis etc.

Å være i utvikling er å stille spørsmål ved arbeidet vårt. Hva er barn opptatt av? Hvordan kan de medvirke og hvordan lærer barn?

Pedagogisk dokumentasjon brukes som et redskap for faglig utvikling for barnehagen. Hensikten er å få ny innsikt, bekreftelse eller endre egen praksis.

Et etisk perspektiv må legges til grunn når barnehagen dokumenterer barns lek og læring.

Tegninger og andre formingsmateriale/ting som barna har laget, blir hengt fint opp på veggen, tatt vare på, sendt hjem eller brukt til div. utstillinger i barnehagen.

Planleggingsdager, plantiden til de pedagogiske lederne, avdelingsmøtene og personalmøter blir brukt til planlegging og evaluering av den pedagogiske driften, som temaperioder og gjennomgang av arbeidet med barna. Jevnlig gjennomgang av skjemaet Alle Med (som er et observasjonsskjema som dekker seks utviklingsområder: sosio-emosjonell utvikling, lek, trivsel, hverdagsaktiviteter, sansemotorisk utvikling og språkutvikling) blir også brukt som en del av grunnlaget for evaluering.

Kursing og videreutvikling av personalet er viktig for å ha best mulig grunnlag å planlegge og evaluere ut fra.

21. OVERSIKT OVER DE ANSATTE OG BARNA:

<u>Ansatte:</u>	<u>Stilling:</u>	<u>Mobil nr:</u>
Bente Nilssen	Styrer	48182273
Berit Skoglund	Ped.leder-Hestehoven	90945641
Einar Lund	Ped.leder-Rylliken	97580472
Ingvild Holann	Spesialpedagog-Rylliken	
Kari Elde	Barne- og ungdomsarbeider -Hestehoven	
Ragnar Strand	Assistent -Hestehoven	
Aslaug Tetlie	Barne- og ungdomsarbeider -Rylliken	
Margareth Johansen	Assistent-Rylliken	
Jolanta Kokkorevica	Assistent -Rylliken og Hestehoven	

Barn på de ulike avdelingene:

Rylliken:	Hestehoven:
13 stk fordelt slik:	9 stk fordelt slik:
3 stk født i 2018	6 stk født i 2021
9 stk født i 2019	3 stk født i 2022
1 stk født i 2020	

Telefonnummer til barnehagen:

- Fasttelefon 76147720 (du kan da velge avdeling eller kontor)
- Mobil kontor, Bente: 46 85 22 57
- Mobil Rylliken 46 82 30 36
- Mobil Hestehoven 46 82 31 69

Det går også å sende tekstmelding til mobilene.

22. SAMARBEIDSUTVALGET 2023/2024

Ifølge barnehageloven skal det være et samarbeidsutvalg i hver barnehage. Det består av representanter fra foreldre, foresatte og eier. Barnehagens styrer er sekretær for utvalget. Samarbeidsutvalget skal først og fremst ivareta samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene. Det er et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for partene som på ulike måter har et ansvar for barnehagens drift og innhold. Informasjon om møter/ innkalling til møter sendes pr. mail til dem det gjelder. Referat fra møtene blir sendt pr. mail til alle foreldre.

Ansattes representanter	Foreldrenes representanter	Eiers representant (politiker)
Einar Lund Berit Skoglund	Rylliken: Susanne Karoliussen Vara: Kine Marita Eines Hestehoven: Therese Pettersen Vara: Kristine Steen	Hilde Johnsen Tore Benjaminsen (vil trolig bli endret i løpet av året, da vi har fått nytt kommunestyre)

23. PLANLEGGINGSDAGER I 2024:

26. januar

10. mai

19. og 20. august

?

Den siste planleggingsdagen er ikke fastsatt, men vil bli informert om så snart vi vet når den blir. Mest trolig på senhøsten en gang.

24. TRADISJONER OG ANDRE TILSTELNINGER

HVA	NÅR	HVEM
FORUT aksjonen	Oktober	Alle
Pysjfest	Oktober/November	Alle
Julebord	Uke 48/49	Alle
Lucia	Uke 50	Rylliken/ Alle
Nissefest	Uke 50/51	Alle
Solfest	Når vi ser sola for første gang	Alle
Samefolkets Dag	6. februar	Alle
Karneval	Uke 9	Alle
Vinteraktivitetsuke	Februar/ Mars	Alle
Påskefrokost	Uke 12	Alle
Rosaruss feiring	Før 17. mai	Skolestarterne
Hurtigrutetur	Juni	Rylliken
Tur/ opplevelse for skolestarterne	Hva og når kommer etter hvert	Skolestarterne
Sommeravslutning for foreldre og søsken	Før St.Hans	Alle